

УДК: 326.723(497.115)(049.32) ; 316.334.56(049.32)

ИД: 195296780

Приказ

АСС. ИВАН М. БАШЧАРЕВИЋ¹

Филозофски факултет Универзитета у Приштини
са привременим седиштем у Косовској Митровици
Катедра за социологију

У СУСРЕТ ПОЛИТИЧКИМ ГРАФИТИМА У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ

Радомир Ђорђевић: *Град и графити – њолиџички графити у северној Косовској Митровици*, Косовска Митровица, Универзитет у Приштини – Филозофски Факултет Косовска Митровица, 2011, стр. 140.

Социолошка монографија *Град и графити – њолиџички графити у северној Косовској Митровици* проф. др Радомира Ђорђевића, резултат је емпиријског истраживања политичких уличних графита у одређеном просторно-временском оквиру. Аутор је, наике, као просторни оквир истраживања одабрао Косовску Митровицу и још прецизније, њен северни део претежно насељен становништвом српске националности. Чини се да то није урадио случајно. Наике, као добар познавалац друштвених прилика на Косову и Метохији и нарочито градског насеља које је и било предмет овог истраживања, проф. Ђорђевић је настојао да кроз квантитативну и квалитативну анализу уличних графита, прикаже најпре њихов карактер, заступљеност и симболич-

¹ ivanbascarevic@rocketmail.com

ки одраз, желећи да на тај начин прикаже, тренутно, у овом случају, политичко расположење анонимних творца графита, које би могло да послужи и као одраз општег политичког става грађана северне Косовске Митровице.

Као истраживач, проф. др Радомир Ђорђевић је приметио да се графити као савремени урбани друштвени феномен најлакше препознају својом експресивношћу, естетиком и идејношћу, чиме се намећу као неформални друштвени медиј. Аутор тиме прави разлику између графита који настају као плод оних индивидуа које желе да тиме задовоље неке своје личне експресије, нарочито уметничке, и оних графита који су одраз појединаца или неформалних друштвених група, који исписујући их исказују свој субверзивни карактер, јер за основу имају различите политичке садржаје.

Аутор је монографију поделио у три целине. У првој, која се условно може поделити на увод и један део теоријског оквира истраживања, приказан је, најпре, кратак историјат Косовске Митровице од настанка до савременог доба, као и социо-демографске и економске карактеристике овог градског насеља у назначеном временском периоду. У другом делу, поред наставка теоријског оквира истраживања који се односи на дефиницију и типологију графита, приказана је и квантитативна и квалитативна анализа садржаја политичких графита у северној Косовској Митровици. На основу емпиријских налаза, аутор прави и њихову типологију, разликујући: 1. Графите о Међународној заједници (НАТО, УНМИК, КФОР, ЕУЛЕКС), 2. Графите: национална опција – Србија, 3. Графите о Косову и Метохији, 4. Графите: амблеми земље и политичких покрета и 5. Графите са именима национално-политичких и историјских личности. Поред закључних разматрања, аутор нам у поглављу *Прилози* приказује и фотографије готово свих политичких уличних графита снимљених у северној Косовској Митровици а који су били предмет овог истраживања.

Анализирајући политичке графите у северној Косовској Митровици аутор луцидно закључује да они, због специфичне политичке ситуације на овом подручју, преносе другачију поруку и да се разлукују од политичких графита у осталим градовима централне Србије. Поред тога, евидентно је да се у зависности од тога која је политичка групација на власти у Србији, формирају и неформалне социјалне и субкултурне групе у самом градском насељу, које и исписују политичке графите у складу са политичком реалношћу. На тај начин, аутор закључује да су у северној Косовској Митровици заступљене све врсте политичких графита, што укључује и пропорционалну заступљеност свих политичких опција у Србији. Такође, карактер појединих графита је до те мере субверзиван да њихово постојање оправдава само одсуство легалне власти државе Србије, док их страна власт вероватно не примећује, те из тог разлога и не забрањује.

Из тих разлога намеће се општи закључак да монографија која је пред нама, пружа дубљи теоријски и емпиријски увид у актуелно друштвенополитичко стање на северу Косова и Метохије, те да је то једна од њених основних сазнајних вредности. Поред тога, пажљивом читаоцу не сме промаћи ни огроман истраживачки напор који је аутор уложио припремајући ову студију, што може послужити као парадигма свима онима који би своја истраживања усмерили у правцу разумевања и објашњења феномена политичких графита.²

² Приказ је примљен 21. септембра 2012, а прихваћен за објављивање на састанку Редакције Зборника одржаном 21. новембра 2012.